

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**Факультет/інститут
Навчально науковий інститут мистецтв**

Кафедра дизайну і теорії мистецтва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Візуальне мистецтво постмодернізму

Рівень вищої освіти – ____ третій (освітньо-науковий)_____
(перший (бакалаврський); другий (магістерський); третій (освітньо-науковий))

Освітня програма образотворче мистецтв, декоративне мистецтво, реставрація
(доктор філософії)

Спеціалізація образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Спеціальність 023 образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

**Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від “26” серпня 2024 р.**

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Візуальне мистецтво постмодернізму
Викладач (-і)	Бабій Надія Петрівна
Контактний телефон викладача	066 8164783
E-mail викладача	nadiia.babii@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Стаціонар, заочна
Обсяг дисципліни	90
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	консультації до самостійної роботи проводиться на практичних заняттях; з приводу деталей виконання завдань онлайн у меседжерах, емейлом у межах робочого часу викладача.
2. Анотація до курсу	
<p>ОК «Візуальне мистецтво постмодернізму» належить до циклу дисциплін вільного вибору аспіранта. У запропонованому курсі презентується багатогранний і плюралістичний аналіз суперечливих і складних тенденцій візуального мистецтва ХХ ст. Твори мистецтва, артефакти, описи практик осмислюються в контексті загальноєвропейської історії мистецтва та культури другої половини ХХ ст. як актуальний спосіб демонстрації змін у культурній свідомості, що передує науковим теоріям (модерн, постмодерн, гіпермодерн), як важлива ланка цілісної концептуальної рамки у вивченні основних культурних феноменів і процесів. Постсучасність розглядається як об'єктивне мистецьке явище, що декларує розкартинення мистецтва, перехід до практик у публічному просторі, іронію, деконструктивізм, полістилізм з акцентами на іншості, маргинальності, ризоматичності, виключності, одиничності якостей, подій, постатей, перспектив тощо. Перший змістовий модуль присвячений методологічним аспектам пост сучасності (філософський дискурс, специфіка підходів для аналітичних студій). Другий модуль – аналіз візуального мистецтва авторів «Нової хвилі», актуальних практик.</p> <p>Курс поглибить вміння аспірантів обирати методи дослідження у відповідності до певної тематики наукової роботи, а також практичні навички написання різної форми статей, праці з науковими джерелами тощо.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою навчальної дисципліни «Мистецтво постмодернізму» є формування у аспірантів ґрунтовних фахових компетентностей, спрямованих на усвідомлення закономірностей сучасного розвитку образотворчого і декоративного мистецтв на прикладі видатних історичних і сучасних взірців, що сприятиме розвитку їх професійних знань і вмінь.</p> <p>Дисципліна призначена для формування фахових компетентностей, зокрема здатності володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки, а також розуміння базових теоретичних та практичних закономірностей створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища. Основними завданнями вивчення дисципліни є поглиблення і систематизація знань з обраного фаху; створення відчуття професійної приналежності до обраного фаху на рівні критичного аналізу досягнень сучасного образотворчого мистецтва як в Україні, та і у світовій художній культурі. Результатом вивченої дисципліни має стати застосування знань з історії сучасного мистецтва у професійній діяльності, впровадженням українського і зарубіжного досвіду.</p>	

4. Результати навчання (компетентності)

За ОП аспіранти мають удосконалити на ОК такі загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність до пошуку, оброблення, компетентного відбору інформації з різних джерел для професійної діяльності та власного наукового дослідження

ЗК-2. Здатність до критичного та абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-3. Здатність проведення власного наукового дослідження на відповідному фаховому рівні та усвідомлення його актуальності для національного та світового мистецтва.

ЗК-5. Здатність написання українською та іноземною мовами власних наукових публікацій різного змісту та обсягу.

ЗК-6. Здатність дотримуватися кодексів професійної етики та виявляти ініціативу в науково-організаційній діяльності.

Фахові компетентності:

ФК-1. Здатність виконувати оригінальні дослідження на основі ґрунтовного розуміння історії й теорії образотворчого, декоративного мистецтва та збирати необхідну інформацію.

ФК-2. Володіти методологією проведення наукових досліджень у сфері образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва та методами атрибуції, експертизи, класифікації мистецьких об'єктів і пам'яток культури.

ФК-3. Здатність систематизувати, критично оцінювати і використовувати отриману інформацію у сферах культури і мистецтва та формулювати обґрунтовані висновки, відповідні до поставленої мети та завдань

ФК-4. Вміння писати наукові статті, анотації.

ФК-7. Здатність до наукового спілкування та ведення наукової дискусії, аргументування власних думок.

ФК-8. Здатність викладати фахові дисципліни у закладах вищої освіти, проектувати освітні програми та розробляти методики викладання мистецьких дисциплін для різних аудиторій в поза академічній аудиторії.

Що на практиці буде втілено у такій формі результатів навчання:

ПРН -1. Глибокі знання з історії й теорії мистецтва наукового пізнання, що необхідні для проведення наукового дослідження на основі розумінням історичних, геокультурних та етнопсихологічних чинників мистецьких процесів (*знати теорію та історію мистецтва ХХ ст, розуміти і бути готовим пояснити значення та актуальність власного наукового дослідження з проблематики ОК*);

ПРН - 2. Глибокі знання принципів логіки, основних мистецтвознавчих понять, вміння застосовувати фахову мистецтвознавчу термінологію (*фахово володіти науковою термінологією, усвідомлювати причини появи, періоди актуальності та конформності постмодерні стичного мистецтва; аналітично провести дослідження об'єктів та предметів для індивідуальних наукових досліджень з курсу*).

ПРН -4. Глибокі знання про художній образ як базову основу мистецтва та розуміння специфіки його вирішення в різних видах образотворчого й декоративного мистецтва; про особливості видів декоративного мистецтва та основні концепції вітчизняного й світового декоративного мистецтва (*готовність демонструвати загальні та локальні історико-культурні та мистецькі зв'язки щодо особливостей конкретного об'єкту, авторства артефакту постмодерні стичного мистецтва, визначеного індивідуальним завданням*).

ПРН - 5. Вміння аналізувати, систематизувати, критично оцінювати доробок попередніх учених (*вміння працювати з каталогами, науковими журналами, електронними ресурсами, приватними архівами, самоархівами для пошуку аналогів досліджуваного об'єкту індивідуального завдання, вміння знайти основні наукові дослідження з атрибуції аналогів, культурного періоду; здатність індивідуально продумувати інформаційне та візуальне наповнення статті за завданням з курсу*);

ПРН -6. Вміння рецензувати, коментувати, цитувати наукову літературу, в тому числі іноземною мовою (*вміння знаходити, подавати інформацію про характерні особливості об'єкту, за якими можливо здійснити атрибуцію, здатність індивідуально продумувати інформаційне та візуальне наповнення різних варіантів статей, повідомлень, анотацій, тез, презентацій; вміння самостійно оформляти та готувати до друку різні варіанти статей, анотацій*).

ПРН - 8. Володіти основними методами атрибуції, експертизи та реставрації творів образотворчого та декоративного мистецтва (*для виведення попередньої інформації про об'єкт вміння застосовувати методи аналізу, візуалізації, спостереження, синтезу, узагальнення, дедукції та індукції. Залучати спеціальні методи дослідження відповідно до індивідуального завдання*)

ПРН -10. Вміння створювати презентації та використовувати різноманітне технічне обладнання для популяризації власних наукових досліджень серед наукової спільноти та зацікавленого кола.

ПРН -11. Вміння вільно презентувати результати досліджень, обговорювати, вести наукову дискусію з фахівцями й нефхівцями про наукові та прикладні проблеми образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації державною та іноземною мовами (*вміння формулювати тему, анотації до індивідуального завдання*)

з курсу при підготовці презентації; адекватно ілюструвати усні доповіді; грамотно і доцільно застосовувати у виконанні наукових проектів засоби комп'ютерного програмного забезпечення).

ПРН - 12. Здатність писати, рецензувати наукові статті, в тому числі іноземною мовою у провідних вітчизняних та міжнародних наукових виданнях; підготувати дисертаційну роботу і представити її до захисту відповідно до чинних вимог (вміти написати анотацію, тези, частину статті державною та іноземною мовами для індивідуального завдання з тем ОК).

ПРН - 14. Дотримання принципів академічної доброчесності, правових основ дослідницьких робіт, законодавства України в галузі культури, мистецтва та охорони пам'яток (розуміти, що знайдена та запозичена інформація, візуальні джерела, атрибуція, інше є частиною інтелектуальної власності й вимагають обов'язкового посилання на період джерела).

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	52

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс(рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	023 образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	2	вибіркова

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
------------	---------------	------------	---------------	-------------	------------------

МОДУЛЬ 1. Україна в контексті інноваційної парадигми культури кінця ХХ – початку ХХІ сторіччя

Тема 1. Естетика сучасності на переломі тисячоліть: модерн – постмодерн – гіпермодерн – метамодерн: історія	2 год лекції, 2 год. семінарське, 10 год. самостійних	№ 1-6, 16-21	Завдання 1. 10 год. Семінар 1.	10	1-2-й тиждень теоретичного навчання
Тема 2. Актуальні культурно-мистецькі практики та процеси: проблематика наукового дискурсу: теорія і термінологія	2 год лекції, 2 год. семінарське, 10 год. самостійних	№ № 1-6	Завдання 2. 10 год. Семінар 2.	10	3-4-й тиждень теоретичного навчання
Модульна контрольна робота				10	
Всього					

МОДУЛЬ 2. Від модернізму до постмодернізму у світовій та українській художній практиці

Тема 3. «Нова хвиля» в різних видах мистецтв	4 год лекції, 2 год. семінарське, 10 год.	№ 6,7,8,9,10	Завдання 3. 10 год. Семінар 3.	10	5-7-й тиждень теоретичного навчання
--	---	--------------	--------------------------------	----	-------------------------------------

	самостійних				
Тема 4. Постмодернізм Заходу і «Нова хвиля» в СРСР	4год лекції, 2 год. семінарске, 10 год. самостійних	№6,7,8,10,12,13,14,15,16	Завдання 4. 10 год. Семінар 4.	10	8-10-й тиждень теоретичного навчання
Тема 5. Регіональні особливості «Нової хвилі»: - Офіційне і неофіційне художнє життя в основних містах України 1987–1990 років. - Художнє життя України 1990–1994 років: Мейнстрім і маргінальність як нові полюси художнього життя	8год лекції, 2 год. семінарске, 10 год. самостійних	№2, 6,9	Завдання 5. 10 год. Семінар 5.	10	11-15-й тиждень теоретичного навчання
Індивідуальне наукове завдання	10 год. самостійних			40	

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Шкала оцінювання: національна та ECTS			
	Сума балів за всі види навчальності	цінка CTS	Оцінка за національною шкалою	
			для екзамену, курсового проекту (роботи) практики	для заліку
	90 – 100	A	відмінно	зараховано
	80 – 89	B	добре	
	70 – 79	C		
	60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E			
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	

	-25	0	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	
Вимоги до письмової роботи	<p>Залікова оцінка виставляється підсумком балів (100 балів максимум) сумарно за підсумками оцінювання роботи на семінарських заняттях та за практичні завдання (самостійні), виконані в повному обсязі. За умови відсутності аспіранта на деяких семінарських заняттях, робота може бути перезарахована за підсумками самостійного опрацювання та представлення у форматі презентації чи есе. Основними способами контролю на семінарських заняттях є індивідуальне та фронтальне опитування, тестові завдання, обговорення у групі проблемних питань, аналіз ситуативних завдань. Кожен семінар має окремий блок різних варіантів контрольний робіт, що оцінюється 10 балами. Аспіранти на кожну тему мають індивідуальне науково-дослідне завдання (по 10 балів за кожне). За невчасно здані завдання (відповідно до графіку) знімається по 4 бали з кожного.</p> <p>Самостійні завдання науково-дослідницького спрямування курсу розробляються викладачем на початку семестру для кожного аспіранта індивідуально з урахування тематики його дослідницьких упродовж та теми дисертації.</p> <p>Загальні критерії оцінок письмових завдань:</p> <p>“відмінно” – здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичними положеннями і термінологією; повно, логічно і послідовно розкриває зміст поставленого завдання відповідно до тематики та рівня складності державною та іноземними мовами; правильно застосовує одержані теоретичні знання для письмового викладу матеріалу; демонструє уміння робити узагальнення і висновки, використовуючи зібрану джерельну базу;</p> <p>“добре” – здобувач вищої освіти достатньо володіє понятійним апаратом; демонструє уміння комплексно вирішувати поставлене письмове завдання; загалом правильно розкриває основний зміст теми науково-дослідницького завдання; уміє логічно, послідовно, висловити власну думку щодо об'єкту досліджуваного візуального мистецтва, робити висновки та узагальнення; у тексті допускає незначні неточності;</p> <p>“задовільно” – здобувач вищої освіти частково володіє ключовими поняттями та термінами; зміст окремих питань індивідуального завдання викладає частково, непослідовно; під час розкриття окремих теоретичних положень письмового завдання серйозні помилки, неточності;</p> <p>“незадовільно” – здобувач вищої освіти не може розкрити зміст основних понять тематики індивідуального завдання; не вміє логічно обґрунтувати теоретичні положення теми; допускає принципові помилки при викладі тексту завдання.</p>				
Семінарські заняття	<p>Загальні критерії оцінок форм контролю семінарських є:</p> <p>“відмінно” – здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичними положеннями і термінологією; повно, логічно і послідовно розкриває зміст питання; творчо підходить до вирішення поставлених завдань; правильно застосовує одержані теоретичні знання для розв'язання практичних завдань; демонструє уміння робити узагальнення і висновки, використовуючи джерельну базу;</p> <p>“добре” – здобувач вищої освіти достатньо володіє понятійним апаратом; демонструє уміння комплексно вирішувати завдання; правильно розкриває основний зміст матеріалу; уміє логічно, послідовно, висловити власну думку, робити висновки та узагальнення; у відповіді допускає незначні неточності;</p> <p>“задовільно” – здобувач вищої освіти частково володіє ключовими поняттями та термінами; зміст окремих питань викладає частково, непослідовно; під час розкриття окремих теоретичних положень допускає серйозні помилки, неточності;</p> <p>“незадовільно” – здобувач вищої освіти не може розкрити зміст основних понять; не вміє логічно обґрунтувати теоретичні положення; допускає принципові помилки при виконанні більшості завдань, передбачених програмою</p>				
Умови допуску до підсумкового контролю	Наявність успішно виконаних індивідуальних науково-дослідницьких робіт з курсу.				

7. Політика курсу

Під час навчання аспірантам створюється атмосфера та умови максимально подібні до реальної науково-дослідницької праці. Не допускається використання чужої інтелектуальної власності, відслідковується викладачем плагіат. На цьому курсі політика академічної доброчесності є принципово важливою. Будь яка робота, яка виконана не вами, але виводає її за власну вважатиметься крадіжкою, розглядатиметься академічною комісією і може мати негативні наслідки для вашого подальшого навчання. ПНУ розділяє фундаментальні цінності академічної доброчесності: Чесність, Довіра, Справедливість, Повага та Відповідальність. Кожен учасник освітнього процесу в університеті несе персональну відповідальність за дотримання академічної доброчесності.

Допускаються пропуски занять з поважних причин. У випадках таких пропусків семінарських занять аспірантам надається можливість перездати семінар у формі есе чи реферату

8. Рекомендована література

1. Babii, N. (2020). Aesthetics of modernity at the turn of the century: Modern – Postmodern – Hypermodern – Metamodern. Culture and arts in the modern world. Issue 21. Pp. 23-33. DOI: 10.31866/2410-1915.21.2020.207866
2. Бабій, Н. (2020). Актуальні культурно-мистецькі практики та процеси: проблематика наукового дискурсу. *Питання культурології*, 36, С. 69–78.
3. Вельш, В. (2004). *Наш постмодерний модерн* / пер. з німецької А. Богачова, М. Култаєва, Л. Ситніченко. К.: Альтерпрес.
4. Вишеславський Г. (2006). Сучасне візуальне мистецтво України періоду постмодернізму. Нариси з історії образотворчого мистецтва України ХХ ст. : у 2 кн. / редкол. : В. Сидоренко (голова), О. Авраменко, В. Даниленко та ін. ; Ін-т проблем сучас. мистец. АМУ. К. :Інтертехнологія. Кн. 2. С. 424–481.
5. Вишеславський Г. (2020). Contemporary art України – від андеграунду до мейнстріму. Ін-т проблем сучас. мистец. НАМ України. Київ: ІПСМ НАМ України. 256 с.
6. [Гуцуляк О. \(2016\). Модерн, модернізм, Постмодерн и постмодернізм. URL:https://www.proza.ru/2016/03/17/170?fbclid=IwAR2J72NmMikJKP9hheDIYV1tGvG7Q7og-SwRAHOYZLXK1fRWyWsRe2KuQcc.](https://www.proza.ru/2016/03/17/170?fbclid=IwAR2J72NmMikJKP9hheDIYV1tGvG7Q7og-SwRAHOYZLXK1fRWyWsRe2KuQcc) (дата звернення 14.03.2020)
7. Козелек, Р. *Минуле майбутнє. Про семантику історичного часу*. К.: Дух і літера, 2000.

8. Лосик О. Феномен свободи і французький постмодернізм. Львів: Дослідно–видавничий центр Наукового товариства ім. Шевченка, 2016. 302 с.
9. Маніфест Метамоделізму. URL: <https://thesyncretictimes.wordpress.com/2016/02/22/metamodernist-manifesto-ukrainian/> (дата звернення 17.03.2020).
10. Сидор, А. “Художник сучасного життя”. Естетично-ідейна концепція сучасності Ш. Бодлера. *Іноземна філологія*. 2014. Вип. 126. Ч. 2. С. 103–110.
11. Фрайнахт Х. Метамоделіський погляд на науку / Переклад: Krolikowski Art URL: <https://biggggidea.com/practices/metamodernizm-poglyad-na-nauku/> (дата звернення 10.03.2020)
12. Armitage J. From Modernism to Hypermodernism and Beyond: An Interview with Paul Virilio. *Theory, Culture & Society*, 1999. URL: <http://www.kyoolee.net/From Modernism to Hypermodernism and Beyond - Interview with Paul Virilio.pdf> (дата звернення 17.03.2020).
13. Hutcheon L. *The Politics of Postmodernism*. N. Y.; L.: Routledge, 2002. 232 p.
14. Kroker A. & Cook D. *The Postmodern Scene. Excremental Culture and Hyper-Aesthetics*. Montreal: New World Perspectives, 1986. 320 p.

Додаткова

15. Varga I. The Body – The New Sacred? The Body in Hypermodernity. *Current Sociology*. 2005. Vol. 53(2). P. 209–235.
16. Vermeulen T. & van den Akker R. Notes on Metamodernism. *Journal of Aesthetics & Culture*. 2010. Vol. 2. P. 1–14. URL: <http://metamodernizm.ru/notes-on-metamodernism/>
17. Zbrzezny, A. Milczenie syren. *Przegląd Filozoficzny – Nowa Seria* R. 23: 2014, Nr 1 (89) URL: <http://journals.pan.pl/Content/94208/mainfile.pdf?handler=pdf>
18. Contemporanéité. URL: <https://www.cnrtl.fr/etymologie/contemporan%C3%A9it%C3%A9>

19. Contemporary. URL: <https://www.dictionary.com/browse/contemporary>

20. Modern. URL: <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/moderne/51945>

Викладач Надія Бабій
доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва